

## Täysistunto

Tiistai 9.12.2025 klo 14.15—2.07

### 9. Hallituksen esitys eduskunnalle ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 143/2025 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 11/2025 vp

#### *Toinen käsittely*

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Siellä edustaja Keskisarja, olkaa hyvä.

#### *Keskustelu*

1.30 **Teemu Keskisarja ps:** Arvoisa puhemies! Koko maailman ja eritoten kolmannen maailman kutsuminen maksuttomasti Suomen kouluihin oli historioitsijan painajainen. Muinoin opiskelijavaihto sivisti suomalaisia Wittenbergissä, Uppsalassa ja Oxfordissa sekä vieraitamme Turun akatemiassa ja Helsingin keisarillisessa Aleksanterin yliopistossa. Hyvin meni vielä itsenäisyyden aikakin, luonnollista virtausta molempiin suuntiin. Vasta hiljakkoin tapahtui jotakin luonnotonta. Marinin hallitus noin vain ojensi ilmaisopiskeluun halukkaille oleskeluluvat ja tuet kaupan päälle. Opiskelijavaihto pyörähti opiskelijaväestönvaihdoksi, yksisuuntaiseksi. Suomeen kansainvaelsi kymmeniätuhansia ilmaisopiskelijoita perheineenkin veronmaksajien eläteiksi. Opiskelijaväestönvaihdon luvut löytyvät Migristä ja Tilastokeskuksesta. Repikää siitä äärioikeistolainen salaliittoteoria.

Hyvät äärisosiaalidemokraatit, hyvät laitakeskustalaiset, teidän ääriaatteitanne ovat kansainvälistymiskiima ja piittaamattomuus Suomen valtion persaukisuudesta. [Eduskunnasta: Ja hautausmaalla kävely!]

Koulutuspolkujamme eivät suinkaan kansoittaneet lännen neropatit. Ehei, yleisimpiä kansallisuuksia olivat Kiina, Bangladesh, Intia, Nepal, Vietnam, Sri Lanka, Nigeria, Pakistan, Iran ja Venäjä. Tämä hallitus perussuomalaisten vaatimuksesta äskettäin sääti luku-kausimaksut ja patosi korkeakouluopiskelijaväestönvaihdon. Nyt järkeistämme keskias-teen samalla tavalla. [Keskeltä: Lukiot kiinni!]

Paikallispoliitikot salin keskellä uikuttavat, että väriläiskää pitää houkutella pikkuopinahjoihin, jotka eivät täyty pelkillä suomipojilla ja -tytöillä taikka suomimuunsukupuolisilla. Voi taivahan jumala! Ilmaisopiskelijat noutavat täältä ilmaiset opintonsa, jotka tulevat sikahintaisiksi Suomelle. Kestättekö kuulla totuuden? Ette, mutta kerron silti. [Tuomas Kettunen: No, rohkeasti!] Suomalaiset lukiot eivät koskaan kukoista lukiolaistenvaihdolla. Suomalaiset ammattikoulut eivät koskaan kukoista ammattikoululaistenvaihdolla. [Eduskunnasta: Miten niin? — Pinja Perholehto: Ei teidän leikkauksilla kukoista!] Ainut

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

pelastus on siittää ja synnyttää enemmän lapsia tai sitten koulutella pienimuotoisemmin. Opiskelijoiden laatu on tärkeämpi kuin määrä.

Suomen sivistyksen, Suomen työelämän kannalta yksi supisuomalainen lukiolainen, yksi supisuomalainen amislainen vastaa kymmentä rys... Anteeksi, ulkolaista.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Lohi poissa. — Edustaja Kallio. — Kallio.

**1.34 Vesa Kallio kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Anteeksi, meinasin torkahtaa. [Naurua — Perussuomalaisten ryhmästä: Ettekä!] — Hallituspuolueet lupasivat tosiaan ennen vaaleja, että koulutukseen ei tule leikkauksia, mutta aika monta leikkausta on tullut: ammatillisesta koulutuksesta yli 130 miljoonaa, ja myös tässä toisen asteen lukuvuosimaksuasias-  
sa on kyse valtiontalouden tasapainottamiseen liittyvistä säästötavoitteista. Hallituksella toki on oikeus näihin toimenpiteisiin, ei käy kiistäminen.

Lausunnoissa tuotiin hyvin esille, että tällä esityksellä leikataan ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen valtionosuusrahoitusta. Nämä rahoitusleikkaukset heikentävät koulutuksen järjestäjien edellytyksiä järjestää laadukasta koulutusta, minkä perään täällä edellinenkin puhuja, jos nyt oikein joitain kohtia ymmärsin, myös hieman haikaili. Lukuvuosimaksujen käyttöönotto tulee kuormittamaan erityisesti pieniä koulutuksen järjestäjiä, ja hallituksen esityksessä todetaankin, että ne lisäävät näiden järjestäjien työmäärää. Tämä johtaa jo aiemmin niukoiksi menneiden resurssien ja ajan kohdentumiseen väärään paikkaan.

Arvoisa puhemies! Uusien ikäluokkien pienenemiseenkin saatettiin ehkä viitata edellisessä puheenvuorossa — en nyt ole ihan varma — ja se on iso haaste toisen asteen koulutuksen järjestämiselle. Se tarkoittaa sitä, että meidän täytyy olla houkutteleva myös kansainvälisesti, jotta tänne tulee opiskelemaan, töihin ja asumaan pysyvästi nuoria. Tässä on oleellista näiden nuorten ja opiskelijoiden integroituminen Suomeen, ja sen eteen on hyvä tehdä töitä. Erityisesti tämä vaikuttaa itäiseen ja pohjoiseen Suomeen, missä meillä on perusopetuksen järjestäminen kohtalonyhteydessä näihin lukioihin, ja tämä tulee vaarantamaan sen isolta osin. Täytyy muistaa, että Euroopan maat käytännössä kaikki kilpailevat näistä samoista nuorista kuin mekin.

Kaiken tämän pohjalta esitän, että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hylätään ja hyväksytään vastalauseeseen sisältyvät neljä lausumaehdotusta. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

**1.36 Merja Rasinkangas ps:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä olevalla esityksellä hallitus esittää, että EU- ja Eta-alueen ulkopuolelta tuleville opiskelijoille asetetaan lukuvuosimaksut myös ammatilliseen koulutukseen ja lukioihin. Esitys jatkaa linjaa, jossa korkeakouluille asetetut maksut laajennetaan myös toiselle asteelle. Tällä muutoksella suomalaiset veronmaksajat vapautetaan tilanteesta, jossa he rahoittavat ulkomaisten opiskelijoiden opintoja ilman vastinetta. Maksujen käyttöönotto siirtää kustannusvastuun opiskelijalle itselleen.

Ammatillinen koulutus ja lukiot ovat jo nyt paineen alla, ja opetuksen arki vaikeutuu, kun opiskelijoiden suomen kielen taito ei riitä opiskeluun. Opettajat kertovat, että he joutuvat käyttämään kohtuuttomasti aikaa perusasioiden selittämiseen, ja tämä heikentää ope-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

tuksen laatua. Ulkomaisten opiskelijoiden määrän kasvu lisää tätä painetta entisestään. On perusteltua, että maksut hillitsevät hallitsematonta opiskelijavirtaa ja varmistavat, että opintojen aloittajalla on aito motivaatio ja valmiudet opiskeluun.

Arvoisa puhemies! Olemme nähneet nykyisen lain puitteissa myös yritystoimintaa, joka perustuu Suomen koulutusjärjestelmän hyväksikäyttöön. Ulkomaisia opiskelijoita on houkuteltu Suomeen lupauksilla, jotka eivät pidä paikkaansa. Perheet ovat maksaneet suuria summia kielikursseista yritykselle, ja lopulta suomalainen veronmaksaja maksaa koulutuksen itse oppilaitoksessa. Tämä on aiheuttanut myös perheissä epäoikeudenmukaisuuden tunnetta, kun yrityksen toimesta on tehty Suomesta hieman liian ruusuinen kuva.

Suomen väestökehitys on haastava, mutta ratkaisu ei ole tuoda Suomeen opiskelijoita veronmaksajien rahoilla. Kuntien kannattaa panostaa omien nuorten hyvinvointiin, elinvoimaan ja perheystävälliseen ilmapiiriin eikä luottaa siihen, että ulkomaiset opiskelijat paikkaavat väestön vähenemisen. Nyt esitetyt maksut eivät estä kuntia tarjoamasta stipendejä tai muita houkuttimia silloin, kun niille on todellista tarvetta tai perusteltu syy esimerkiksi Lapin lukioissa.

Arvoisa puhemies! Tämä lakikokonaisuus on tarpeellinen. Tällä varmistetaan, että suomalaiset veronmaksajat eivät joudu perusteettoman kustannusvastuun alle ulkomaalaisten opiskelijoiden vuoksi. Esitys on juuri se toimenpide, jota nykyinen tilanne vaatii. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Kosonen poissa. — Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

**1.39 Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Kallion tekemää esitystä.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

**1.39 Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on merkittävä uudistus suomalaisen ammatillisen koulutuksen kehittämisessä. Esityksellä avataan ammatillisen koulutuksen järjestäjille mahdollisuus myydä tutkintoon johtavaa tilauskoulutusta EU:n ja Eta-maiden kansalaisille. Kyse on joustavuudesta ja reagoinnista ajan tarpeisiin. Emme voi sulkea silmiämme Suomen osajapulalta, elinkeinoelämän muuttuvilta vaatimuksilta tai kansainvälistymiseltä. Siksi on tärkeää, että toimimme tilanteen ratkaisemiseksi.

Tämän keskeisen muutoksen yhteydessä lakiin tuodaan myös täsmennyksiä, joilla vahvistetaan opiskelijoiden oikeuksia ja velvollisuuksia. Tämä lisää koulutuksen järjestämisen vastuullisuutta ja parantaa opiskelijoiden oikeusturvaa. Samalla se vahvistaa koulutuksemme sopimuksellisuutta ja avoimuutta.

Arvoisa puhemies! Esitys selkeyttää koulutuksen rahoitusta, mikä tukee julkisen talouden kestävyttä. Kolmansista maista tulevat opiskelijat veloitetaan jatkossa maksamaan lukuvuosimaksuja, jolloin he eivät enää kuulu valtionosuusrahoituksen piiriin. Tämä on oikeudenmukainen ja harkittu ratkaisu, joka varmistaa, että julkiset varat kohdentuvat tasapainoisesti ja kuntien rahoitusvastuu kevenee. Samalla koulutuksen järjestäjien tiedonsaantioikeuksia täsmennetään, jotta väärinkäytöksiin voidaan puuttua ja opiskelijoiden oleskelulupatiedot pysyvät ajan tasalla. Muutokset tukevat hallituksen tavoitteita rakentaa hallittua, vastuullista ja selkeää koulutuspolitiikkaa.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

Valiokunta nosti käsittelyssään esiin, että meidän on edellytettävä valtioneuvostoa seuraamaan tilauskoulutusmarkkinoita ja puuttumaan määrätietoisesti epäterveisiin ilmiöihin, kuten ihmiskauppaan, sekä antamaan sivistysvaliokunnalle kolmen vuoden kuluttua lainsäädännön voimaantulosta selvitys tilauskoulutusta ja lukuvuosimaksuja koskevien muutosten vaikutuksista koulutuksen järjestämiseen. Tämä on järkevää hallintoa, ja kannatan esitystä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

**1.42 Joakim Vigelius ps:** Arvoisa puhemies! Kenen vastuulla on kustantaa ulkomaalaisen opiskelijan opinnot Suomessa? Onko vastuu suomalaisella vai ulkomaalaisella itsellään? Jatkossa enenevissä määrin ulkomaalaisella itsellään, nimittäin nyt päättämällämme lailla säädämme lukuvuosimaksut ulkomaisille opiskelijoille lukioihin ja ammattikouluihin. Kyse on sikälikin tärkeästä asiasta, että lukiovuosi kustantaa opiskelijaa kohti karkeat 10 000 euroa vuodessa. Ammattitutkinnoissa hintahaitari on laaja, mutta puhumme edelleen tuhansista euroista. Maksuton suomalainen koulutus ei siis ole ilmaista, ja siksi jatkossa perimme siltä ulkomaalaiselta kustannuksia vastaavan lukuvuosimaksun.

Tätä muutosta ovat täällä eduskunnassa kovasti kritisoineet erityisesti vasemmiston ja keskustan edustajat, ja kuulkaa nyt, toverit vasemmalla ja keskellä: Suomi ei voi olla koko maailman sosiaalitoimisto eikä sen enempää koko maailman terveyskeskus, hoivakoti, vankila tai tämän lakimuutoksen tapauksessa myöskään koko maailman koulutuskeskus. Suomalaisille tarkoitettu suomalainen koulutus ei ole globaali perusoikeus. Se ei ole oikeus, jonka pitäisi olla tarjolla kenelle tahansa, missä tahansa ja hinnalla millä hyvänsä. Meillä eivät riitä rahat, jos suomalaisten perusoikeudet peruspalveluihin ovatkin kaikkien maiden kansalaisten kansalaisoikeuksia ja maksutta.

Jotkut yrityksethän ovat tehneet tästä opiskelijamaahantuonnista itselleen elinkeinon, eli tienataan tuomalla opiskelijoita Afrikasta ja Aasiasta suomalaisen koulutuksen piiriin. Bisnes on bisnestä, mutta epätervettä osaoptimointia tässä järjestelyssä on, ettei laskun viime kädessä maksava taho välttämättä hyödy koko kuviosta lainkaan. Kyse on ikään kuin verorahoitteisesta riskisijoittamisesta. Voittoa takovat yritykset ja valtionosuuksia nauttivat kunnat keräävät hyödyt, kun taas valtion ja veronmaksajan kustannettavaksi voivat koitua suuret taloudelliset ja sosiaaliset, yhteiskunnalliset riskit.

Tähän asti lukiokoulutuksessa valtion myöntämä rahoitus on perustunut opiskelijamääriin ja yksikköhintoihin. Siksi osasta Suomen lukioista on tullut jopa riippuvaisia ulkomaalaisista opiskelijoista. Kolmansista maista eli EU:n ja Eta-alueen ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden määrä vaihtelee lukiokohtaisesti, mutta yksittäisissä suomalaislukioissa ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä voi olla jopa 70 prosenttia kaikista opiskelijoista.

Valtio siis maksaa valtionosuuksina tukea lukio-opetusta järjestäville kunnille. Esimerkiksi Etelä-Savossa Rantasalmen lukiossa on 60 oppilasta, joista puolet ykkösluokkalaisista on tullut ulkomailta, kuten Vietnamista, Myanmarista, Thaimaasta ja Kiinasta. Kustakin oppilaasta kunta saa noin 12 000 euroa valtionosuutta, yhteensä 700 000 euroa. Tuosta summasta vähennetään omavastuuosuus, joka pienellä Rantasalmella on noin 330 000 euroa. Käytännössä Rantasalmi siis nettoaa lukio-opetuksen perusteella valtiolta 370 000 euroa. Jos Rantasalmella ei olisi lukiota tai lukion täyttäviä ulkomaalaisia, 370 000 euron valtionosuus jäisi saamatta. Siksi yhä useammassa kunnassa kaavaillaan opiskelijatuonnin lisäämistä jopa tuhansiin ihmisiin. [Jari Ronkainen: Bisnes!] Voidaan kysyä, onko tosiaan it-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

seisarvo, että mahdollisimman monessa kunnassa säilytetään opiskelijapulasta huolimatta lukio.

Ja jos irtaudumme siitä kunnan ja toisaalta tällä bisneksellä tulosta takovan yrityksen näkökulmasta pyrkien arvioimaan tätä ilmiötä koko julkistalouden näkökulmasta, kysyn, onko oikein, onko järkevää tai onko tarkoituksenmukaista täyttää tyhjenevät suomalaiset lukiot ulkomaalaisilla. Onko tällainen käytännössä katsoen epäsuora kuntien elinvoimaa hengittävä muuttoliike taloudellisesti, saati eettisesti, kestäväällä pohjalla? [Tuomas Kettusen välihuuto] Ja jos näin on, jos on, että se on taloudellisesti kestävä, keskustan edustaja Kettunen, miksi kunnalle elinvoimaa tuottavan ja taloudellisen toiminnan tulisi olla valtion osakustantamaa? Miksi hyötyjä eli kunta ei maksaisi viuluja, jos tämä todella on kannattavaa?

Jos nämä ulkomaalaiset opiskelijat ovat niin kriittinen elinvoiman ehto kunnalle, kuten keskustan puheenvuoroissa on täällä kuultu, voivat tätä mielivät kunnat houkutella sitä täysimääräisesti omakustanteisesti jatkossakin esimerkiksi stipendejä heille myöntämällä. Mutta lukuvuosimaksut tullaan silti jatkossa perimään. Kunnat päättäkööt itse, miten näitä maksuja hyödynnetään ja miten niitä käytetään sen elinvoiman lisäämiseen.

Vaikka perusopetuksen monipuolisuuden turvaaminen ja toisen asteen palveluiden turvaaminen ja alueiden elinvoiman parantaminen ovat niin kuntien kuin valtionkin etuja, tärkeitä tavoitteita, ne tulisi pyrkiä saavuttamaan aivan muilla keinoilla kuin lukiokoulutuksen opiskelijamääriä manipuloimalla kolmansista maista tuoduilla tuontilukiolaisilla tai tuontiammattikoululaisilla, ikään kuin oppilaitokset olisivat vain joitakin tuotantolaitoksia, jotka tarvitsevat raaka-ainetta tuontituotteena kotimaisen raaka-aineen ehtyessä loppuun. Kun palveluille ei riitä enää käyttäjiä, vaihtoehtona ei ole, että palveluita supistetaan, vaan tuodaan käyttäjät ulkomailta. Tälle on ollut sanakin käytössä, mutta sitä ei ilmeisesti saisi sanoa ääneen.

Hyvä uutinen on, että nyt tätä järjestelmää korjataan. Jatkossa ulkomaalainen maksaa opiskeluistaan lukuvuosimaksuina lukiossa ja ammattikouluissa ja jo aiemmalla päätöksellä myös korkeakouluissa. Toisaalta tuontioiskelijajoilla kikkailun ehkäisemiseksi heitä ei otettaisi jatkossa huomioon myöskään kunnan valtionosuuksia määritettäessä.

Lopuksi todettakoon, että on totta, etteivät tällaiset ulkomaalaisten lukuvuosimaksut toisella asteella ole käytössä esimerkiksi Ruotsissa, Norjassa tai Islannissa. Nyt tehtävän muutoksen myötä Suomi on siis kunnianhimoisemman maahanmuuttopolitiikan edelläkävijöiden joukossa yhdessä Tanskan kanssa.

Arvoisa puhemies! Suomi on valitsemallaan linjalla siis maahanmuuttopolitiikan suunnannäyttäjä — tervetuloa mukaan myös siellä keskellä ja vasemmalla puolella salia.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma.

**1.49 Olga Oinas-Panuma kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Edellisessä puheessa kysyttiin, onko itseisarvo, että opiskelijapulasta huolimatta säilytetään lukiot. Mielestäni se on itseisarvo, että nuori ihminen pystyy opiskelemaan toisen asteen opinnot mahdollisimman lähellä omaa kotiansa. Ja kun minä Pohjois-Suomesta tulevana ihmisenä puhun lähellä opiskelusta, niin puhun kuitenkin kymmenistä kilometreistä.

Nyt tällä esityksellä, jonka hallitus tässä nyt vie läpi, tullaan heikentämään pienten lukioitten mahdollisuutta pysyä pystyssä, mahdollisuutta tarjota sitä opiskelumahdollisuutta niille oman paikkakunnan nuorille ihmisille, koska monissa paikoissa, kyllä, on tuotu sin-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

ne opiskelemaan myös ulkomailta ihmisiä, jotka ovat myös muuten keskimäärin kotoutuneet todella hyvin ja sen jälkeen halunneet jäädä Suomeen myös asumaan ja opiskelemaan ja tekemään töitä myös niillä aloilla, joille tuntuu, ettei meiltä omia osaajia riitä.

Tämän hallituksen koulutuspolitiikka on monella tavalla kyseenalaista, ja tästäkin esityksestä on tässä salissa puhuttu monta kertaa. On tullut ammattikoululeikkaukset ja huomattavan paljon erilaista keskittävää lainsäädäntöä, ja tämä nyt on vain yksi osa sitä. Minua kiinnostaisi tietää, että kun nyt tällä teidän lakiesityksellänne itsekkin myönnätte, että viedään niiltä pieniltä lukioilta mahdollisuuksia selvitä ja tarjota sitä opiskelumahdollisuutta, niin onko se teidän mielestänne inhimillistä, että jollain opiskelijalla voi tämän lain seurauksena, jos lukio menee kiinni, koulumatka lisääntyä, sanotaan, vaikka 100 kilometriä, jos miettii tuonne ihan pohjoisemmaksi? Ja kun te nyt tulette näitä pienten lukioitten toimintaedellytyksiä heikentämään, niin mitä te tuotte siihen tilalle? Millä tavalla te mahdollistatte sen, että ne lukiot pysyvät pystyssä, vai onko tosissaan niin, että se keskittäminen on kerta kaikkiaan näin mahdottoman syvällä sekä perussuomalaisten että kokoomuksen DNA:ssa?

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

**1.51 Joakim Vigelius ps:** Arvoisa puhemies! Minun on edelleen vaikea tässä salissa ymmärtää, miten tuollainen perinteinen maaseudun puolue, joka keskusta on ollut olevinaan vuosisadan ajan Suomessa, perustaa nykyisin tämän oman politiikkansa siihen, että maaseutu pidetään elinkelpoisena ja elinvoimaisena siten, että kun ihmiset eivät asu siellä enää samaan tapaan, niin tuodaan asukit sitten toisaalta. Te olette johtava maahanmuuttopuolue Suomessa käytännössä tällä hetkellä, yhdessä sosiaalidemokraattien ja ehkä vihreiden ja vasemmistoliiton kanssa kilpailette tästä tittelistä. Eli miten saadaan mahdollisimman paljon, kustannuksista viis, maahanmuuttajia täyttämään syrjäseutuja, pieniä lukioita, pienien paikkojen terveyskeskuksia, kun palvelut pitäisi järjestää sen pohjalta, kuinka paljon niille on tarvetta.

Palveluita ei pidä ylläpitää jossakin sen takia, että halutaan ylläpitää palvelu, vaan palvelut ovat ihmisiä varten, ja jos ihmisiä ei jossakin ole, niin luonnollisesti se palveluverkko joutuu muuttumaan sen myötä. Mutta jostakin syystä keskustalle on pesiytynyt se ajatus, että kun palveluilla ei enää ole tarpeeksi käyttäjiä, niin sen sijaan, että sen palvelun tarvetta tai laajuutta tai vaihtoehtoisia toimintatapoja mietittäisiin, tuodaan lukiolaiset, tuodaan ihmiset maailmalta, tuodaan vaikka turvapaikanhakijat ja vastaanottokeskuksia täydentämään sinne pienille paikkakunnille, koska sekin tuo elinvoimaa. Kunta saa elinvoimaa, kun tulee turvapaikanhakijoita ja kiintiöpakolaisia sinne. Ja kukaan ei välttämättä siellä keskustalaisista päättäjistä tiedä, mikä on tämän koko julkistaloudellinen hinta. Katsotaan vaan siitä oman kunnan näkökulmasta, että meidän kunta nettoaa tästä, kun valtio maksaa. Mutta kuka maksaa valtion puolesta ne rahat? Ne kuntalaiset, jotka maksavat kyllä sitä valtion tuloveroa. [Olga Oinas-Panuma: Ei tullut vastausta lukiokysymykseen, yllätys!] — Mikäs se edustaja Oinas-Panuman kysymys oikein oli? Voitte esittää sen uudelleen, niin vastaan siihen.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Edustaja Oinas-Panuma, vastauspuheen-vuoro.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

**1.53 Olga Oinas-Panuma kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, rouva puhemies! Minun kysymykseni oli, että kun tällä lailla heikennetään monien pienten lukioitten toimintaedellytyksiä Pohjois- ja Itä-Suomessa, niin millä tavalla perussuomalaiset, kokoomus ja tämä hallitus turvaavat sen, että nämä pienet lukiot myös jatkossa voivat pysyä pystyssä ja tarjota sitä opiskelumahdollisuutta niille paikallisille nuorille siellä. [Timo Furuholm: Busiin vaan!] Olkaa hyvä, vastatkaa vain.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Haluaako Vigelius vastata? [Tuomas Kettunen: Ehdottomasti!]

**1.54 Joakim Vigelius ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän toki, että keskusta mielellään vie keskustelun ylipäättään meidän palveluihin ja palveluverkkoon, kun me puhutaan juuri siitä, että me perisimme lukuvuosimaksuja käytännössä ulkomailta opiskelijoilta. Tämä ei vie mahdollisuutta kunnilta edelleen järjestää esimerkiksi ulkomalaisia opiskelijoita sinne toiselle asteelle. Sitä mahdollisuutta ei viedä pois, koska kunnilla on laaja autonomia ja on mahdollista edelleen järjestää tätä opiskelijatuontia. Mutta se, mitä tässä nyt tehdään, on se, että siitä halutaan periä korvaus. Eli tehdään pakolliseksi periä lukuvuosimaksuina korvaus siitä palvelusta, joka nyt järjestetään.

Eikö se ole ihan kohtuullinen vaatimus, että jos tänne tullaan nauttimaan suomalaisesta esimerkiksi lukiokoulutuksesta, joka maksaa karkeasti sen kymppitonnin vuodessa vähän riippuen siitä, mikä yksikkökustannus on ja kuinka suuria yksiköitä on olemassa kussakin kunnassa, niin eikö ole kohtuullista, että suunnilleen tämän hinnan siitä koulutuksesta maksaa se ulkomalainen opiskelija? Pidän sitä kohtuullisena. Jos te ette pidä sitä kohtuullisena, ymmärrän. Te haluatte, että valtio maksaa kuntien puolesta [Puhemies koputtaa] ulkomalaisten opiskelijoiden koulutuksen, mutta meille se ei käy.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Valtola, vastauspuheenvuoro. — Sitten tiedoksi, arvoisat edustajat, että koska meillä on takaraja kello kaksi, myönnän Kettuselle, Oinas-Panumalle ja Ronkaiselle vielä puheenvuorot, mutta sen jälkeen me lopetamme tämän istunnon. Minä täällä toki käyn läpi nämä kaikki kohdat, mutta sitten niitä keskeytetään. — Valtola.

**1.55 Oskari Valtola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on lisännyt syrjäseuduilla sijaitsevien lukioiden oppilaskohtaista valtionosuutta tämän hallituskauden aikana ja sillä tavalla pyrkinyt turvaamaan syrjäseuduilla syrjäisempien lukioiden toimintaedellytyksiä.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

**1.56 Tuomas Kettunen kesk:** Kiitoksia, kunnioitettu rouva puhemies! Tässäkin salissa toivoisin, että kaikki me kansanedustajat asettaisimme poliittisen päätöksenteon keskiöön aina ihmisen. Ihmisiä varten, suomalaisia varten me teemme täällä lainsäädäntöä.

Jotenkin tuosta edustaja Vigeliuksen puhujapöytästä käyttämästä puheenvuorosta sai semmoisen käsityksen, että ulkomailta tulevat nuoret, jotka tulevat tähän maahan opiskelamaan sinne ammattikouluun tai lukiokoulutukseen, olisivat tämmöistä raaka-ainetta tänne järjestelmän rattaisiin. He eivät ole raaka-ainetta, he ovat ihmisiä.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

Ja kun edustaja Vigelius tuossa toi esille, että maalaisliitto-keskusta — me tosiaan ensi vuonna täytämme 120 vuotta — on lujasti tässä maaperässä ollut ja rakentanut tätä yhteiskuntaa, niin aina me olemme asettaneet poliittisen päätöksenteon keskiöön ihmisen, eikä ole mikään tarkoitusperä, että Suomesta ollaan tekemässä koko maailman sosiaalisuutta tai koko maailman koulutuslaitosta. Mutta kyllä edustaja Oinas-Panuma sen tuossa totesi, että se itseisarvo on se, että tämä lukiokoulutus, joka on tällä hetkellä omassa kotikaupungissanikin Kuhmossa siellä itärajan pinnassa... Jos sieltä lukio laitetaan kiinni, niin sieltä on 60 kilometriä Sotkamoon, 100 kilometriä Kajaaniin, 80 kilometriä Nurmekseen. Varmaan Nurmeksestakin menee lukio tällä menolla kiinni, mitä perussuomalaiset tätä aluepolitiikkaansa harjoittavat ja ajavat tässä hallituksessa, eli keskittävää aluepolitiikkaa. Kyllä pitkä matka tulee olemaan nuorilla kainuulaisilla mennä koulutukseen, niin sinne ammatilliseen koulutukseen kuin lukiokoulutukseen.

Edustaja Vigelius tuossa omassa puheenvuorossaan toi esille, että kunnat tulevat rahastamaan valtionosuusjärjestelmällä. Minulle jäi semmoinen kuva tuosta teidän puheenvuorostanne, että te olette tätä valtionosuusjärjestelmää rukkaamassa siihen malliin, että vain isot kasvukeskukset pärjäävät ja pienet kunnat, haja-asutusalueet tulevat tästä kärsimään. Ihmettelen kyllä suunnattomasti, että tämä valtionosuusjärjestelmän uudistus, joka oli tämän teidän hallituksenne yksi keskeisimpiä isoja lakiuudistuksia, ei mennytkään lävitse, ja moni kunta jäi sitten odottamaan, että mitenäs tässä sitten tulee tapahtumaan.

Mutta oppi ei ojaan kaada. Niin kuin edustaja Oinas-Panuma tuossa totesi, niin kyllähän koulutuspolitiikka tällä nykyisellä hallituksella ja varsinkin perussuomalaisten toimesta on ollut sitä, että sieltä on leikattu kovalla kädellä. Esimerkiksi ammatillisesta koulutuksesta, jolla pitäisi saada osaavia tekijöitä meidän teollisuuden suuntaan, osaavia, tekeviä käsiä, 120 miljoonaa leikattiin tämän hallituksen toimesta.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma.

**1.59 Olga Oinas-Panuma kesk:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Minun mielestäni se on periaatteellinen asia, että ensinnäkin nuoren ihmisen pitää pystyä käymään toinen aste mahdollisimman lähellä omaa kotiansa. [Tuomas Kettunen: Kyllä!] Se on ihan ensimmäinen asia. Ja tärkeintä on se, että se myös mahdollistetaan. Nyt on tosiasia se, että tilalle ei oikeastaan tuoda riittävästi. Tämä Valtolan kertoma muutos toki jossain määrin on positiivinen, mutta se ei tule kompensoimaan sitä, mikä tämä menetys tässä on.

Sitten toinen asia on se, että kunnille pitää antaa mahdollisimman laaja mahdollisuus toimia. Totta kai kunnat voivat vaikkapa tämmöisillä stipendeillä houkutella, mutta tosiasia on se, että tämä muutos tulee hyvin nopeasti ja kunnilla pitäisi olla myös jonkunlaiset resurssit ja rahat siihen, että he pystyvät tämmöistä toimintaa tekemään.

Sitten kolmas ja minun mielestäni aika olennainen asia on, että kun täällä aiemmin sanottiin, että sitten tuodaan sinne maaseudulle asukit muualta, niin terveisiä sieltä maaseudulta: Kyllä meitä ihan asuu siellä. Voisin sanoa itseäni aivan semmoiseksi maalaiseksi alkuasukkaaksi, kun siellä kotimetsissäni pyörin. Kyllä meitä on haja-asutusalueilla vielä ihmisiä, ja voi olla, että tällainen muutos ei ehkä näy isoissa kaupungeissa, mutta tosiasia on, että tämä hallituksen laki vie meidän pienten lukioitten Itä- ja Pohjois-Suomessa toimintaedellytyksiä pois.

Minua ainakaan henkilökohtaisesti eivät pelota ne ulkomailta tulevat opiskelijat. Minä näen heidät positiivisena asiana ja tiedän myös paljon ihmisiä, jotka ovat hyvin iloisesti ja

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

onnistuneesti kotoutuneet tänne, ja nuoria tämmöisiä Suomessa koko ikänsä eläneitä ihmisiä, jotka ovat myös hyvin iloisia siitä, että ovat saaneet tämmöisessä kansainvälisessä yhteisössä opiskella. Että ei tämä ihan niin yksiselitteinen asia toki ole, mutta ymmärrän, että perussuomalaiset haluavat puhua maahanmuutosta ja laajentaa tämän pakolaiskysymykseksi ja isommaksi maahanmuuttokysymykseksi, koska tosiasia on, että juuri muusta perussuomalaiset eivät osaa puhua. [Joakim Vigelius: Maksamalla pääsee jatkossakin!]

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen.

**2.01 Jari Ronkainen ps:** Arvoisa puhemies! Kyllä minäkin olen käsittäkseni täällä salissa muustakin puhunut kuin maahanmuutosta. Tämä on vain yksi osa-alue monesta muusta sektorista.

Kai se olennainen kysymys tässä on, mikä se valtion tehtävä on. Sen tehtävä on tarjota suomalaisille palveluja, muun muassa koulutuspalveluja. Kyllä jos kunnilla on jatkossakin mahdollisuus järjestää koulutusta oman alueen lapsille, niin se on hieno juttu, jos näin on. Mutta ei voi olla valtion tehtävä ikään kuin toimia siinä maksumiehenä.

Sitten toinen asia, mistä tässä nyt ei ole keskusteltu vielä, on se, että me tiedetään kaikki, että meidän ikäluokat pienenevät. Meidän kouluverkkoja supistetaan nyt jo ihan Etelä-Suomea myöten sen takia, kun ikäluokat pienenevät, ja se tulee koskemaan myös toista astetta, se on ihan varma juttu. Se on väistämätön tosiasia. Minua eivät pelota ulkomaiset opiskelijat, mutta kyllä minä näen, että kun me veroja maksetaan, niin niillä ensisijaisesti kyllä koulutetaan meidän omat lapset ja sitten katsellaan, mihinkä resurssit sen jälkeen riittävät.

Itse tulen tuosta 24 000 asukkaan Hollolasta, tai taitaa olla tällä hetkellä enää joku vajaa 23 000 asukasta. Me lakkautettiin lukio siellä jo reilu kymmenen vuotta sitten, kun ei oppilaita riittänyt. He hakeutuivat Lahteen. Toki Lahti ei ole kauhean kaukana Hollolasta, mutta kuitenkin me jouduttiin jo silloin tekemään tämä päätös siitä. Ei ollut mikään kiva päätös, mutta se oli väistämätön, kun ei ollut enää... Käytännössä meidän olisi pitänyt lyödä kuusi miljoonaa rahaa kiinni, että me olisi rakennettu uusi lukio, kun vanha oli mätä, ja sitten toisaalta opiskelijat halusivat jo vapaaehtoisesti mennä sinne Lahteen.

Edustaja Kettunen sanoi tässä hyvin, että suomalaisia varten me teemme täällä töitä ja säädämme lakeja. Minä olen tästä täysin samaa mieltä edustaja Kettusen kanssa: suomalaisten eteen. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Olemme jo yliajalla, mutta olisi hyvä saada tämä yksi asia pois. Onko edustaja Vigeliuksella lyhyt puheenvuoro? [Joakim Vigelius: Ei tarvitse puhua!] Jättekö kuitenkin tuonne listalle? [Joakim Vigelius: Otin pois!] — Selvä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.